

Duško Novaković

IZ RATARSKE BELEŽNICE

Od svekolike, i u ovom času, dosuđene mi sposobnosti,
Inteligencije, snalažljivosti, iskustva...
Ništa, ni trešnjevu mindušu, sa imanja Petlovo brdo,
Kamo me dovuče potraga za krovom, s naramkom knjiga,
Ne ubrah, ni vezicu peršuna ili majčine dušice.
Ni hrpicu boranije, ni mrkvu, ni paškanatov koren,
Ne donesoh domu svom, da pojačam čeljadima supicu,
O, ni komad paradajza ne položih na obiteljski sto,
Od prvih koji se diče srcolikom punoćom crvenila...
Polu veka mi prođe u praznovanju uludog seljaštva,
Gde prolećne pripreme mimo mog pera obavljene behu,
A darovi, stvoreni inače težačkim odgrtanjem zemlje
Zalivanjem vreža, plevljenjem, prihranom stajskim đubrivom,
Nesanicom da sitnozubi glodari ne satru biljni povoj,
Ni ne bi stigli do mene, ni prispeli kao naklonost duha
Da sunce-ratar sav posao ne obavlja kosmički tačno,
A ne moje reči i rečenice, ta, ipak, gotovanska vrsta
Što me u ropskoj opkoljenosti zime mantaju i ubeđuju
Da jedino su samo one sposobne za takav učinak –
Za prinos koji s pravim prinosom i nema rodbinske veze
Ali ima sa osnovnom potkom – jedinstvom čoveka i želje,
Kao jedinstvom čoveka i gladi, savezom čoveka i snova
U dosuđenoj mi sudbini, umeću, volji, i tako dalje... sreći,
Odluci da udahnjem svoj život stvarima oko sebe
U ličnoj rešenosti na bekstvo od njihove mrtve prirode!

NETO-MALIŠAN

Likvidiran juče, posle jurcanja
Na očigled nezainteresovane majke.

Psihopata ga je, oborenog, držao,
Dok ga je manijak klao,
Natrljanog solju veštica
Gurnula u Aušvic na drva.

Sad je to komad, otprilike
Sedam-osam kilograma,
Ušuškan, postrance, toplim
Krompirićima koji se još puše.

O, bebo, politirana pivom,
Dete moje što mirno,
Okrenuto na mekani stomačić,
U svom belom prasiću spavaš.

O, mališanu bez trepavica,
Kako me samo razdireš
Svojim poluotvorenim, snenim očima!

O, radosti mojih raširenih usta
I zubne drobilice,
Trganje i meljava po zapovesti zajedničkog oca!

Čak se i šalimo, drugovi i ja
Što nas posle stenjanja u toaletu
Uvek neko preostalo rebarce,
Krckavo uvo ili papci
Ili reš repić čeka!

MISIJA

Pokaži, potezom skice, da će jedna od pet-šest naših sudbina
Postati pupčana vrpca nekoj u sledećem veku
Ukoliko ne bude odustajanja, jer će taj i taj monsinjor,
Povezan tajnom šifrom, morati da posopstveni krivicu
Najgorih mesta u pesničkoj Loži, malih tiraža i poneku
Zastrašujuću biografiju nagona – otpušivača ženskih grlića
Ali i stalno prisustvo gneva tamo gde je stvoritelj omanjivao.

Iz sažaljenja ili zbog toga što nas je štampa naduvavala
Do aversa na novčiću Slave, čak uvodila u područja viceva,
Dizali su nas talasi rukopljeskanja, nasukivali na preživele oaze
Neizbežnih pitanja i odgovora: ko kome više duguje,
Pesnik rečima ili obratno, kad ga izvuku iz šešira, kao zeca...
Uglavnom, prvi smo počinjali sa pokaznom vežbom
Iz apetita i plivanja po piću, do samog potonuća.
Prvi smo, iz čiste egzaltacije, prelazili u familijarnost
Dila: "Šefe, direktorski care, kad ćeš nam pljunuti honorare?".

Pokaži da bez tog očaja prostitucije ne prođosmo ni mi –
Bogovi svojih Pegaza, mada smo se plašili racije,
Gonoreje, side, poreznika, starosti koja poče od nas da pravi
Polurazumne cinične makroe; razmatrali to stanje u povratku
Kućama, onako smoždeni, podbuli od truckanja putevima:
Biti potrošen, odnosno izmužen, ne šireći ni noge ni ruke
Zatečen u nekom isključenom, izdrndanom, otpisanom vagonu
Gurnutom na slepom koloseku, niko sposoban da razgraniči
Šta je proizišlo iz ljubavi, šta iz plaćenog podavanja,
Uz grozno cvrckanje u gaćama pri pomisli da doživimo stotu.

KAD SE SETIM 1965. GODINE

Ženka je još van kuće, mužjak,
Uzrujani, nakostrešeni vrtiguz
U panici je, šta da radi s nama.

Već se prelivamo preko gnezda, niz prozore,
A tamo na uličnim čoškovima
Mašine na kriminalni pogon vrebaju kao seizmografi

Podešene su odmah da reaguju
Na miris krhkih ptića, na finoću domaćeg paperja –
Haos, haos od mog pijanog oca te godine u Strumici

Jedva smo ga, troje, držali za zaklaćene noge
I dizali, umokrenog, na gore, a dvoje pokušavalo
Da olabavi remen i vrati mu pomodreli jezik u usta!

OKREĆUĆI LEĐA

Moji ekvivalenti, teze, sklopovi, moje
Arhetipske situacije vokacije, moja
Leksikonska tumaranja po latinskom, zbog konstrukcije
Izama, da se ne bismo prepirali i vredali
Najbolji način da od mene napravite ugodnu budalu
Jeste da me pustite da kažem ono što govorim mom mačku.

Da, u toj prohladnoj planinskoj kući, sa natrulim podom,
Ostali smo sami i spavali na odvojenim starinskim krevetima,
Govor je pokušavao da nas spoji danju, a stvari noću –
Dizala se tvoja pamučna haljina i moj kaput, da plešu
U praznom prostoru, kao tela koja se neizmerno vole
A žive mimo nas, u stalnom pokušaju da nas uzmu, otkopčaju i spoje.

POSTOJE DISERTACIJE

Bili smo jako smeteni, ti i ja, draga
Jedva smo pronašli mesto
Gde smo prethodno parkirali spaček.
Mašili smo hiljadu puta i kroz tuđe šoferšajbne
Zagledavali da prepoznamo stvari, dok nam se sam
Nije pokazao rasturenim, levim svojim žmigavcem.

Sto posto smo mislili, posle šetnje i virenja u izloge
Ako smo do te mere zagrejani jedno za drugo
Zašto se ne potrparamo brže u njega i navalimo.
Prošlo je pola sata, svetiljke se tužno hlade,
Niko da otvori vrata, obori prednja sedišta
I pusti sa radija muziku koja podržava ovakve parove.

Što se mog rezervoara tiče, pun je do vrha
I menjač bez problema može da se ubacuje u brzine,
No nešto se baš večeras događa čudno sa nama
I sa našim uveliko naslućenim dvostrukim životima
Ali pošto o tome postoje izvanredne, nove disertacije
Sutra ćemo razglabati o tome, još mirnije i izvitopereno.

DŽOZEFINA

Malopre ostadoh nasamo s čovekom moje sudbine.
U lošem stanju ga zatekoh, kvario se naglo,
Posegoh da ga pomilujem, obrazom uz obraz
No on me odbi resko, baš tako, kao kurvu.
Satima sam presedela u jedan a on u drugi ćošak
I pred njim se hladila kaša kao skrama u očima ludaka
Koji beše rešen da me satire neprepoznavanjem
Svih onih noći kad je mač njegov mogao bez zastoja
Da rovari vrhom po meni, kao po štabnoj mapi.
Ne odustadoh od njega, zbodrena i sažaljenjem majke

Parčad hleba mu prinesoh i kašiku po kašiku od bučkuriša
Nekakve smeše rezanaca, slanine i povrća
Pokušavala sam da mu uturim kroz stegnute zube,
Ali nesabrana, zbog svega, svaku bi drugu prosula
A oči njegove, optužujuće zurile u mene.
Te se okretoh da potražim ubrus, ali se stražar smejavao
Znači da otkinem od haljine, i taman da krenem u cepanje
Moje se oči otvoriše da vide šta sam uradila,
Nailazeći na ispunjenje u onome što snovi rade za mene.

ODLAZAK PRIJATELJA

Da ćeš mu ukliziti u noge, cvileći
Od sreće, kao nijedan,
Šeneći potom nalik
Pudli dresiranoj za rukoljub,
Rođenim očima ne poverovah.

Pa to tarenje o pantalone nabiguze
I puzeće praćenje koračaja...
A kod dvorišne klupe, kad je stao
Da osekne prehladeni nos,
To tvoje neopisivo, snishodljivo,
Kroz jesenju vlagu vile,
Šaputanje-podavanje:
"Gazda moj, voljeni i mili,
Dve nedelje vas nema!".

Još mi se živci ne mogu smiriti!
Ne znam šta da činim sa sobom!

Da si me, reda radi,
Makar predstavio ćelavku.
Dve nedelje te u svemu odmenjujem,
Dve nedelje nisam zatajio
A da ne zarezim, posle ponoći
Na senke mrtvih što su silovito
Upadale preko živice, odasvud,
Da te odvuku sa sobom u noć
Nisam im dao!

Dve nedelje je prošlo, seti se,
Od kad sam ti rekao,
Kad si me pozvao da uđem na plac:
"Nemoj da se, star i oronuo
Bakćeš okolo svraka.
Te crno-bele pernate vaške
Srediću brzo ja!"

I baš sam ih munjevito rasturio
Da nijednoj ne padne na pamet
Da te vuče za rep i uši, ubada kljunom u slabine
I sprda iznad tebe u preletanju!

Ako se toga ne sećaš
Moraš se sigurno setiti,
Koliko sam ti puta, drugarski
Olizao sor sa glavića
I micao skoravelo krmelje
I pazio da se nikad moj izmet
Ne nađe tebi na domak...

A sad kao da me nema,
Kao da nisam dve nedelje postojao!

Kao da ti nikad nije godila
Toplota mojih bedara
Dok smo spavali zajedno,
Skoro muž i žena jedno drugom!

Kao da je neko drugi a ne ja
Dovukao sa klanične deponije
Onaj goveći hrbat!
Bilo mu je metar dužine
I kud ga sve nisam provlačio
Kroz kakvo trnje i šipražje
I katranisane cevi kolektora
I spustio ga tebi pred njušku,
A moja zarada – razderotine na koži
I tek u predvečerje šansa da se i moji
Zubi omrse ostatkom.
Još mi, još mi u glavi sve puca od svega
Poludeću od ovog što vidim!

Ne samo što postao si krpa
Ti si sve vreme, zapravo
I bio i ostao poltron
A ja poltronov šegrt!

Svisnuću, svisnuću zbog toga,
Kako te nisam odmah pročitao!

No, našem druženju je kraj.
Upravo se neopaženo izvlačim
Iz ove mrske mi kuće
I tvog ograđenog života
Dok vi ispod nastrešnice magaze
Proveravate mešalicu za beton
Koji sam ja spasio od lopova
Ali ni to se neće znati...

Stvarno ću ovde geknuti
Glava mi puca od pritiska!
Najbolje je da se pomokrim
I odlunjam svojim putem.
Barem neću više gledati
Kako te tip zbog nečega grdi,
A ti, kao ćutuk, žmirkaš
I možda baš tada misliš o meni
I zašto si mi sve ovo uradio, prijatelju?

Zašto si se tako nedolično poneo
I glupo za svoje iskustvo
Udaljio od naše vrste
A opasno približio ljudima,
Postao ovisnikom od ovog jednog
Koji te uopšte ne podnosi
Ali drži, jer ga ništa ne koštaš –
Kesu kostiju na dve nedelje!

I ono što ti moram reći
A najmanje ti je to bilo potrebno
Da, kad o tebi naokolo govore
žene, deca, starci, naša braća i sestre
Svi do jednog, sa gađenjem kažu:
Onaj švercerov džukac,
Ona olinjala mrcina!

NASTAVAK RECEPTA

Ima li tog srpskog oka koje nije slepo
I srpske duše koja nije pukla?
(M. C. Mihajlović)

A to bi trebalo da znači: ima li i ovde, među nama
Kakvog iskusnog iscelitelja, u rangu starih ćirurgosa
Koji bi nam bez uvijanja rekao i meni i tebi doviknuo
I onima koji tek počinju da sriču sa školske table
Poslednji lek za ozdravljenje, poslednju liniju odbrane!
Da svako uradi sebi što je krajnje vreme da uradi
Da gurne celu šaku, nabije je do samog ždrela
I sav taj nataloženi otrov milionske šarke-nacije
Povuče na usta, bez zadržke, šljune ga brzo i snažno
Što dalje od sebe, odbaci, kao genetsku grešku
I zauvek svrši s mučninom koja često, a nenadno, zna
Da nas u gcajima žitkim, ko pomije, sa sobom ispovraća!

GLAS

Čuo sam jednom iz dubine
Puteva, bregova, polja
Koje narod zove domovina:
Dobro je što se i naše rane
Pretvaraju, preko noći, u ruže...
Barem svoje ružičnjake mirišemo
Kad ništa drugo nemamo!